Christianorum, in quo ij etiam, qui optimè viuunt, redduntur formosiores, & luce lucem accipiunt, exornati humilitate, qui Christum imitantur. Hodiè templum dedicatur laudatissimæ, & ab omni labe alienæ puellæ: in quod quicunq; ingreditur ex desiderio & fide, & ea enunciat, quæ ab eo facta sunt grauiter, & confitetur se amputaturum ea, quæ sunt molesta, statim (ô miraculum) inuenit solutionem, & cordis exultationem. Dixi enim, inquit, enunciabo contra me iniquitatem meam Domino, & tu remisisti impietatem cordis mei.

Psalm. 31. Multa miracula fiunt in Mariæ Virgini dedicata ecclesia

Hodie templum omni ex parte benedictæ & venerandæ adolescentulæ, & prophetarum coronidis, est dedicatum: in quo erigunturparalytici: qui non vident, visum recipiunt: & qui horrore ac febri laborant, curantur. Est enim semper perennis scaturigo eius miraculorum. Hodiè nos quoq;, qui huc accurrimus, ab innumerabilibus, & sibi inuicèm succedentibus afflictionibus, & turpissimis improborum hominum maledictis liberati, & tecti sub alis eius intercessionis, suppeditatam rationem, & sapientiæ cognitionem desuper à filio ex ea nato, per ipsam admittentes, cùm loqui iussi fuerimus, sine impedimento clamemus ex corde, clamemus: Nè assiduas nostras preces repudies, nè repudies, ô intemerata. Defende nos secundùm magnam & copiosam misericordiam tuam, ô Domina. Frange schedulam immensorum nostrorum malorum tuis, quæ nunquàm dormiunt, intercessionibus, ô optima. Nos ante finem concilia tuo misericordi & iusto iudici, filio & Deo. Sumus enim planè omni destituti fiducia & audacia, propter negligentiam & multitudinem peccatorum. Sed magnam vim habet, ô laudatissima, precatio matris ad filij conciliandam beneuolétiam, vt credimus. Cùm ergò habeas maternam & infinitam ad eum fiduciam, qui ex te sine fluxione ineffabiliter ortus est, nos quoq; fac bonorum æternorum participes, & ab omni graui hic & illic libera afflictione. Potes enim omnia tu, quæ es plusquàm benedicta & gloriosa: vt à te custoditi, & de te gloriantes, emittamus gloriam & gratiarum actionem in hoc venerando templo, & vbicunquè simus, patri, & filio, & sancto spiritui, nunc & semper & in sæcula, Amen. XIX.

Eccè quomodo beatã Mariam inuocat author.

Beata virgo Maria omnia potest

An. 630. *VITA SANCTI AIDANI EPISCOPI LINDISFARNENSIS ET CONFESSORIS, PER VENERABILEM BEDAM CONSCRIPTA LIB. III.*

Historiæ Ecclesiasticæ gentis Anglorum.

Avg. 31. Ex cap 3.

Sanctus Aïdanus ad Oswaldum Regem est de insula quæ vocatur Hu, destinatus, cuius monasterium magno monachorum pollens examine, in cunctis penè septentrionalium Scotorum & omnium Pictorum monasteriis non paruo tempore arcem tenebat, regendisq; eorum populis præerat. Quæ videlicet insula ad ius quidem Britanniæ pertinet, non magno ab ea freto discreta, sed donatione Pictorum, qui illas Britanniæ plagas incolunt, iamdudùm monachis Scotorum tradita, eò quòd illis prædicantibus fidem Christi perceperunt.

Ex cap 5. Ex Huensi monasterio §. Aidanus vocatur ad episcopatũ. Optimum doctrinæ genus, vt talis sit vita, qualis prædicatio.

Ab hac ergò insula, ab horum collegio monachorum, ad prouinciam Anglorum instituendam in Christo, II. missus est Aïdanus, accepto gradu Episcopatûs: quo tempore eidem monasterio Segenius Abbas & presbyter præfuit. Vndè inter alia viuendi documenta, salubertimum abstinentiæ vel continẽtiæ clericis reliquit exemplum. Cuius doctrinam id maximè commendabat omnibus, quòd non aliter quàm viuebat cũ suis, ipse docebat. Nihil enim huius mundi quærere, nil amare curabat. Cuncta quæ sibi à Regibus vel diuitibus sæculi donabantur, mox pauperibus qui occurrerent, erogare gaudebat. Discurrere per cuncta & vrbana & rustica loca, non equorum dorso, sed pedum incessu vectus, nisi si maior fortè necessitas compulisset, solebat: quatenus vbicunquè aliquos vel diuites vel pauperes incedens adspexisset, confestim ad hos diuertens, vel ad fidei suscipiendæ sacramentum, si infideles essent, inuitaret: vel si fideles: in ipsa eos fide confortaret, atq; [a] ad eleemosynas bonorumq; operum exequutionem & verbis excitaret & factis. Intantùm autem vita illius à nostri temporis segnitia distabat, vt omnes qui cum eo incedebant, siue attonsi, siue laici, meditari deberent, id est, aut legendis scripturis, aut psalmis discẽdis operam dare. Hoc erat quotidianum opus ipsius, & omnium qui cum eo erant fratrum, vbicunquè locorum venissent. Et si fortè euenisset, (quod tamen tarò euenit) vt ad Regis conuiuium vocaretur, intrabat cum vno clerico, aut duobus, & vbi paululùm reficiebatur, accelerabat ocyùs ad legendum cum suis, siue ad orandum egredi.

[a] Vacat misericordiæ operibus.

Ieiunium quartæ & sextæ feriæ antiquissimum

Cvivs exemplis informati tempore illo religiosi quiq; viri ac fœminæ, consuetudinem fecerunt per totum III. annum, excepta remissione quinquagesimæ Paschalis, quarta & sexta sabbati ieiunium ad nonam vsque horam protelare. Nunquàm [b] diuitibus honoris siue timoris gratia, si quæ deliquissent, reticebat, sed aspera illos inuectione corrigebat. Nullam potentibus sæculi pecuniam, excepta solummodò esca, si quos hospitio suscepisset, vnquàm dare solebat. Sed ea potiùs quæ sibi à diuitibus donaria pecuniarum largiebantur, vel in vsus pauperum, vt diximus, dispergebat, vel ad redemptionem eorum qui iniustè fuerant venditi, dispensabat. Deniq; [c] multos quos precio dato redemerat, redemptos postmodùm suos discipulos fecit, atque ad sacerdotalem vsque gradum erudiendo atque instituendo prouexit.

[b] Nõ respicit personã hominis §. Aidanus.

[c] Multos congregat discipulos.

Fertvr autem quia cùm de prouincia Scotorum Rex Oswaldus postulasset Antistitem, qui sibi suæq; gẽti verbum fidei ministraret, missus fuerit primò alius austerioris animi vir. Qui cùm aliquandiù genti Anglorũ prædicans nil proficeret, nec libenter audiretur à populo, rediẽrit in patriam, atq; in conuentu seniorum retulerit, quia nihil prodesse docẽdo genti ad quam missus erat potuisset, eò quòd essent homines indomabiles, & duræ ac barbaræ mentis. At illi, vt perhibent, tractatum magnum in concilio, quid esset agendum, habere cœperunt, desiderantes quidem genti, quam petebant, salutem esse, sed non recepto quem miserant prædicatore, dolentes. Tunc ait Aïdanus (nam & ipse concilio intererat) ad eum, de quo agebatur, sacerdotem: Videtur mihi, frater, quòd durior iusto indoctis auditoribus fuisti, & non eis iuxta Apostolicam disciplinam primò lac doctrinæ mollioris porrexisti, donec paulatim enutriti verbo Dei, ad capienda perfectiora, & ad facienda Dei sublimiora præcepta sufficerent. Quo audito, omnium qui considebant, ad ipsum ora & oculi conuersi, diligenter quid diceret, discutiebant, & ipsum esse dignum Episcopatu, ipsum ad erudiendos incredulos & indoctos mitti debere decernunt, qui gratia discretionis, quę virtutum mater est, ante omnia probatur imbutus. Sicq; illum ordinantes, ad prædicandum miserunt. Qui vbi tempus accepit, sicut priùs moderamine discretionis, ità postmodùm & cæteris virtutibus ornatus apparuit. IV.

1. Cor. 1.

Discretio omnium virtutum mater.

Ex cap 6. Optimè instruit Anglorũ gentem.

Hvius igitur reuerendissimi Antistitis doctrina Rex Oswaldus, cũ ea, cui præerat, gente Anglorum institutus, V. non solùm incognita progenitoribus suis regna cœlorum sperare didicit, sed & regna terrarum, plusquàm vlli maiorum suorum, ab eodem vno omnipotenti Deo, qui fecit cælum & terram, consequutus est.

Translato verò ad cælestia regna Oswaldo, suscepit regni terrestris sedem pro eo frater eius Oswinus, qui VI. vna dierum donauerat equum optimum Episcopo Aïdano, in quo ille quamuis ambulare solitus, vel amniũ fluenta transire, vel si alia quælibet necessitas insisteret, † via pergere posset. Cui cùm paruo interiecto tempore pauper quidam occurreret, eleemosynam petens, desiliens ille præcepit, equum ità vt erat stratus regaliter, pauperi dari. Erat enim multùm misericors, & cultor pauperum, ac velut pater miserorum. Hoc cùm Regi esset relatum, dicebat Episcopo, cùm fortè ingressuri essent ad prandium: Quid voluisti, domine Antistes, equum regium, quem te conueniebat proprium habere, pauperi dare? nunquid non habuimus equos viliores plurimos, & alias species quæ ad paupe-

Ex cap 6.

† *viam peragere.*

Benignitas eius erga pauperes.

rum dona sufficerent, absq; quòd illum ei equum dares, quem tibi specialiter possidendum elegi? Cui statim Episcopus: Quid loqueris, inquit, Rex? Num tibi charior est iste filius Dei? Quibus dictis, intrabant ad prandendum: & Episcopus quidem residebat in suo loco.

VII. PORRO Rex venerat de venatu, & cœpit consistens ad focum calefieri cum ministris. Et repentè inter calefacientes recordans verbum, quod dixerat illi Antistes, discinxit se gladio suo, & dedit illum ministro, festinusq; accedens ante pedes Episcopi corruit, postulans, vt sibi placatus esset, quia nunquàm, inquit, deinceps aliquid loquar de hoc, aut iudicabo quid vel quantum de pecunia nostra filijs Dei tribuas. Quod videns Episcopus, multùm pertimuit, ac statim exurgens, leuauit eum, promittens se multùm illi esse placatum, dummodò ille residens ad epulas, tristitiam deponeret. Dumq; Rex iubente Episcopo lętitiam reciperet, cœpit contrà Episcopus tristis vsq; ad lachrymarum profusionem effici. Quem dum presbyter suus lingua patria, quam Rex & domestici eius non nouerant, quarè lachrymaretur, interrogâsset: Scio, inquit, quòd non multo tempore victurus est Rex. Nunquàm enim vidi antehàc * humilem Regem. Vndè animaduerto, citiùs illum ex hac vita rapiendum. Non enim dignus est hæc gens talem habere rectorem. Nec multò pòst dira Antistitis præsagia tristi Regis funere, de quo suprà diximus, impleta sunt. Sed & ipse Antistes Aïdanus, non plus quàm duodecim post occisionem Regis, quem amabat, dies, id est pridiè Calendas Septembris, de sæculo ablatus, perpetua laborum suorum à Domino præmia recepit.

Humiliat se ante Episcopum Oswinus Rex.

* *similem*

Præuidit in spiritu Regis mortem S. Aidanus.

Moritur anno 651.

VIII. Qui cuius meriti fuerit, etiam mirabilorum signis internus arbiter edocuit. E quibus tria memoriæ causa, ponere satis sit. Presbyter quidam nomine Vita, multæ grauitatis ac veritatis vir, & ob id omnibus, etiam ipsis principibus sæculi honorabilis, cùm mitteretur Cantuam ob adducendam inde coniugem Regi Oswino, filiam videlicet Eduini Regis Eanfledam, quæ occiso patre illuc fuerat adducta: qui terrestri, quidem itinere illò venire, sed nauigio cum virgine redire disponebat: accessit ad Episcopum Aïdanum, obsecrans eum, pro se suisq;, qui tunc iter erât aggressuri, Domino supplicare. Qui benedicens illos, ac Domino commendans, dedit etiam oleum sanctificatum: Scio, inquiens, quia vbi nauem ascenderitis, tempestas vobis & ventus contrarius superueniet. Sed tu memento, vt hoc oleum, quod tibi do, mittas in mare, & statim quiescentibus ventis serenitas maris vos læta prosequetur, & cupito itinere domum remittet. Quæ cuncta, vt prædixerat Antistes, ex ordine completa sunt, Equidem inprimis furentibus vndis pelagi, tentabant nautæ, ancoris in mare missis nauem retinere, neq; hoc agentes aliquid proficiebant. Cumq; mergentibus vndiq; & implere incipientibus nauem fluctibus, mortem sibi omnes imminere, iamq; adesse viderent: tandèm presbyter reminiscens verba Antistitis, assumpta ampulla, misit de oleo in pontum, & statim, vt prædictum erat, suo quieuit à feruore. Sicque factum est, vt vir Dei per prophetiæ spiritum tempestatem prædixerit futuram, & per virtutem eiusdem spiritûs hanc exortam, quamuis corporaliter absens, sopiuerit. Cuius ordinem miraculi non quilibet dubius relator, sed fidelissimus mihi nostræ ecclesiæ presbyter Cynimund vocabulo narrauit, qui se hoc ab ipso Vtta presbytero, in quo & per quem completum est, audisse perhibebat.

Ex c. 15.

Episcoporũ est semper alijs benedicere.

Ecce quid valeant benedictiones rerum creatarum, quas nostri cacoeuangelici reprobant.

IX. ALIVD eiusdem patris memorabile miraculum ferunt multi, qui nôsse potuerunt. Nam cùm tempore Episcopatûs eius hostilis Merciorum exercitus, Penda duce, Nord-Humbrorum regiones impia clade longè lateq; deuastans, peruenit ad vrbem vsq; regiam, quæ ex Bebbæ quondàm Reginæ vocabulo cognominatur, eamq;, cùm neque armis neq; obsidione capere poterat, flammis absumere conatus est. Discessitq;, & vehiculis quæ in vicinia vrbis inuenit, aduexit illò plurimam congeriem trabium, tignorum, parietum virgeorum, aliarumq; rerum. Et his vrbem in magna altitudine circumdedit à parte quæ terræ est contigua. Et dum ventum opportunum cerneret, illato igne comburere vrbem nisus est. Quo tempore reuerendissimus Antistes Aïdanus in insula Farne, quæ duobus fermè milibus passuum ab vrbe procùl abest, morabatur. Illò enim sæpiùs secretæ orationis & silentij causa secedere consueuerat. Denique vsq; hodiè locum sedis illius solitariæ in eadem insula solent ostendere. Qui cùm ventis furentibus globum ignis ac fumum supra muros vrbis exhalare conspiceret, fertur eleuatis ad cælum oculis manibusq; cum lachrymis dixisse: Vide Domine, quanta mala facit Penda. Quo dicto, statim mutatis ab vrbe venti, in eos qui accenderant, flammarum incendia retorserunt: ità vt aliqui læsi, omnes territi, impugnare vltrà vrbem cessârent, quam diuinitùs iuuari cognouerant.

Ex cap 16.

Oratione liberat vrbem ab hostium expugnatione.

X. HVNC cùm dies mortis egredi è corpore cogeret, completis annis Episcopatûs sui septendecim, erat in villa regia non longè ab vrbe, de qua præfati sumus: in hac enim habens ecclesiam & cubiculum, sæpiùs ibidèm diuerti ac manere, atq; indè ad prædicandum circumquaq; consueuerat exire, quod ipsum & in alijs villis regiis facere solebat, vtpotè nihil propriæ possessionis, excepta ecclesia sua & adiacentibus agellis, habens. Tetenderût ergo ei ægrotanti tentorium ad occidentalem ecclesiæ partem, ità vt ipsum tentorium parieti hæreret ecclesiæ Vndè factum est, vt accliuis destinæ, quæ extrinsecùs ecclesiæ pro munimine erat apposita, spiritum vitæ exhalaret vltimum. Obijt autem decimo septimo Episcopatûs sui anno pridiè Calendarum Septembrium. Cuius corpus mox indè translatum ad insulam Lindisfarnensium, atq; in cœmeterio fratrum sepultum est. At interiecto tempore aliquanto, cùm fabricata esset ibi basilica maior, atq; in honorem beatissimi Apostolorum Principis dedicata, illò ossa eius translata, atq; ad dexteram eius altaris iuxta venerationem tanto pontifice dignam condita sunt. Successit verò ei in Episcopatum Sinan, & ille ipse ab Hu Scotorum insula ac monasterio destinatus, ac tempore non pauco in Episcopatu permansit.

Ex cap 17.

Feliciter obdormit in Domino. An 651.

Ossa sancti Episcopi translata sunt in ecclesiam principis Apostolorũ S. Petri.

XI. CONTIGIT autem post aliquot annos, vt Penda Merciorum Rex cum hostili exercitu hæc in loca perueniens, cùm cuncta quæ poterat, ferro flammaq; perderet, vicusq; ille, in quo Antistes obijt, vnà cum ecclesia memorata flamma absumeretur. Sed mirum in modum sola illa destina, cui incumbens obijt, ab ignibus circumcincta vorantibus, absumi non potuit. Quo clarescente miraculo, mox ibidèm ecclesia restaurata, & hæc eadem destina in muniimentum est parietis, vt ante fuerat, forinsecùs apposita. Rursumq; peracto tempore aliquanto, euenit per culpam incuriæ vicum eundem & ipsam pariter ecclesiam ignibus consumi: sed nec tunc quidem eandem tangere flamma destinam valebat. Et cum magno vtiquè miraculo ipsa eius foramina ingrediens, quibus ædificio erat affixa, perderet, ipsum tamen lædere nullatenùs sinebatur. Vndè tertia ædificata ibi ecclesia, destinam illam non vt antea de foris in fulcimentum domûs apposuerunt, sed intrò ipsam ecclesiam in memoriam miraculi posuerunt: vbi intrantes genu flectere, ac misericordiæ cælesti supplicare deberent. Constatq; multos ex eo tempore gratiam sanitatis in eodem loco consequutos: quinetiam astulis ex ipsa destina excisis, & in aquam missis, plures sibi suisque languorum remedia conquisiêre.

Ignis, eius ecclesiam non lædit.

Plura de hoc sancto viro Dei Aidano, habentur in vita S. Cuthberti capite quarto, cuius festum occurrit 20. Martij. Nam ibi enarrat venerabilis Beda, quomodò S. Cuthbertus viderit S. Aidani animam ab Angelis in cælum deferri.

FINIS.

DEO LAVDES ET GRATES.

SA

Q

I. P.
CART

S

Hac post

C

Sumptib